
SYSTEMATISK ETIKKARBEID I KOMMUNENES HELSE- OG OMSORGSTJENESTER

Kommunesektorens organisasjon (KS) og Senter for medisinsk etikk (SME) ved Universitetet i Oslo, er av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) gitt ansvaret for å bistå kommunene i deres etikkarbeid. KS og SME sender felles nyhetsbrev om dette arbeidet.

Etikk, kvalitet og ledelse

KS inviterer til etisk refleksjon og faglig fordypning

Samarbeid om etisk kompetanseheving er en systematisk satsing på etikkarbeid i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Mange av dere kjenner arbeidet som har vært gjort i kommunene siden starten i 2007. Fra 2016 ble arbeidet videreført som en satsing og knyttet enda tettere opp mot kvalitetsarbeid og fagutvikling i tjenestene.

Satsingen har som oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å arbeide for

- at etisk refleksjon er en naturlig del av helse- og omsorgstjenestenes kontinuerlige forbedringsarbeid og faglige utviklingsarbeid.
- å spre metoder og verktøy for etisk refleksjon og systematisk etikkarbeid som er utviklet gjennom prosjektet Samarbeid om etisk kompetanseheving.
- å støtte kommunenes arbeid med å øke kompetansen om håndtering av etiske utfordringer.

Høsten 2017 arrangerer vi regionale konferanser med tittelen: «Etikk, kvalitet og ledelse».

Arrangementet er fra lunsj til lunsj, og vi har fire spennende og inspirerende foredragsholdere med på arrangementet: filosof Henrik Syse, avdelingsdirektør i Helsedirektoratet Anne Hafstad, psykiater Unni Kristiansen og professor Rudi Kirkhaug ved Universitetet i Tromsø. Vi håper dere setter av tiden! Vi kommer med en invitasjon når det praktiske rundt arrangementene er på plass.

- **Trondheim 18-19. september**
  - **Tromsø 10-11. oktober**
  - **Bergen 19-20. oktober**
  - **Gardermoen 24-25. oktober**
-

Etikkprisen 2017

Rett etter sommerferien vil Samarbeid om etisk kompetanseheving lyse ut årets Etikkpris. Prisen tildeles en kommune/bydel/virksomhet som driver et systematisk praktisk etikkarbeid. Etikkprisen har tidligere blitt vunnet av Askim kommune (2016), Larvik kommune (2015), Haugesund kommune (2014) Sula kommune (2013), Halden kommune (2012) og Gjøvik kommune (2011).

Om konkurransen Formålet med Etikkprisen er å synliggjøre systematisk etikkarbeid i kommuner som bidrar til å heve den etiske kompetansen i de kommunale helse- og omsorgstjenestene, og skal stimulere kommunene til ytterligere satsing på systematisk etisk kompetanseheving.

Etikkprisen består av kr 100 000,- samt et diplom. Midlene går til kommunen/bydelen/virksomheten, og skal brukes i kommunens/bydelens/virksomheten etikkarbeid til faglig utvikling, studier, formidlingsformål.

Etikkprisen skal gå til en kommune som gjennom sitt systematiske etikkarbeid bidrar til:

- Å styrke brukernes opplevelse av verdighet og integritet
- Å styrke den etiske kompetanse hos ledere og medarbeidere
- Å styrke praksis og bedre kvaliteten på tjenestene

Både kommunene/bydelene/virksomhetene selv og enkeltpersoner kan foreslå kandidater.

Det er mulig for kandidater som har søkt tidligere år å søke igjen.

Senter for medisinsk etikks masteremner/EVU-kurs

SME sine nye kurs er i sitt andre år. I vårsemesteret gjennomførte vi "Veiledning av etikkrefleksjon" og "Innføring i medisinsk og helsefaglig etikk". Til høsten har du sjansen til å bli med på kurset "Etikk i helsetjenesten". Kurset kan tas enten som masteremne som gir studiepoeng, eller som et etter- og videreutdanningskurs (EVU). Her lærer du om vanlige etiske utfordringer i helsetjenesten og hvordan drøfte og håndtere dem. Som i fjor vil man kunne delta på kun de to første dagene som et innføringskurs. Les mer om dette kurset/masteremnet på SMEs nettsider:

<http://www.med.uio.no/helsam/studier/evu/etikk-i-helsetjenesten/index.html>.

Nye forskningsprosjekter

SME har flere nye forskningsprosjekt med relevans for kommunal helse- og omsorgstjeneste.

- Anne Kari Tolo Heggstad undersøker hvilke kriterier som ligger bak prioritering av langtidsplasser i sykehjem gjennom intervju med bestillerkontor og helsepersonell på helsehus og korttidsavdelinger.

-
- SME planlegger et følgeforskningsprosjekt hvor utvalgte kommuner som ønsker å etablere en klinisk etikkomité, skal følges tett i oppstartfasen, og arbeidet og etableringen evalueres.
  - SME bistår og evaluerer et prosjekt i Bærum kommune hvor skolehelsetjenesten etablerer systematisk etikkrefleksjon.
  - Reidar Pedersen mfl. skal i gang med et nytt stort prosjekt finansiert av Forskningsrådet. Prosjektet ser på pårørendesamarbeid i psykisk helsevern. To stillinger er lyst ut i dette prosjektet som har planlagt oppstart i oktober 2017.
-

Forskningsprosjekt om forberedende samtaler

Prosjektet som startet i 2013 nærmer seg slutten, og vi har lært mye om hvordan helsepersonell i sykehjem kan samtale om og kartlegge pasientenes preferanser for behandling. Dette vil markeres med en sluttkonferanse 2. februar 2018. På konferansen vil man presentere intervensjonen og funn, samt diskutere hemmere og fremmere for gode forberedende samtaler (også kalt forhåndssamtaler) i sykehjem.

Publikasjoner

- Allmennlege Maria Romøren har sett på samhandling og prioritering i sykehjem og sykehus og publisert artikkelen En pasient – to verdener i Tidsskriftet:
<http://tidsskriftet.no/2017/02/originalartikkel/en-pasient-verdener-samhandling-mellom-sykehjemsleger-og-sykehusleger>
  - Nylig publisert fra forberedende samtaler-prosjektet er artikkel i Tidsskriftet:
<http://tidsskriftet.no/2017/03/originalartikkel/forberedende-samtaler-i-norske-sykehjem>. Artikkelen er basert på en spørreundersøkelse sendt til alle landets sykehjem.
  - Det nylig avsluttede PET-prosjektet (psykiatri, etikk og tvang) har publisert to ressurshefter: «Systematisk etikkrefleksjon gjør en forskjell» og «Tvang og medvirkning i psykiske helsetjenester - Pasienters og pårørendes syn og erfaringer». Begge kan lastes ned som pdf:
<http://www.med.uio.no/helsam/tjenester/kunnskap/etikk-helsetjenesten/forskning/publikasjoner/>
-

Både SME og KS oppdaterer for tiden sine nettsider. Ta kontakt om det er noe dere ikke finner fram til!

**Med ønske om en god sommer,
både på arbeid og i ferie!**

